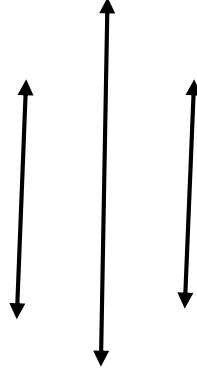
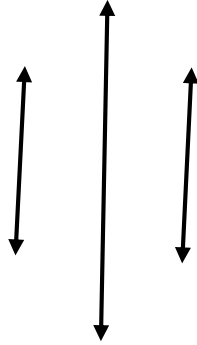

नगर सभाको सोह्रौं अधिवेशनको दोस्रो बैठकमा
२०८१ साल असार १० गते सोमबार
नगर उप-प्रमुख श्री सरिता तिमसिना भट्टराईले
प्रस्तुत गर्नु भएको

आर्थिक वर्ष २०८१/०८२ को बजेट वक्तव्य

सूर्यविनायक नगरपालिका
नगर कार्यपालिकाको कार्यालय, भक्तपुर
२०८१

www.suryabinayakmun.gov.np

गरिमामय नगरसभाका सभाध्यक्ष महोदय,

१. सूर्यविनायक नगरपालिकाको नगर उप-प्रमुख, नगरसभाको उपाध्यक्ष एवं बजेट तथा कार्यक्रम तर्जुमा समितिको संयोजकको हैसियतले आगामी आर्थिक वर्ष २०८१/०८२ को बजेट वक्तव्य प्रस्तुत गर्न यस गरिमामय नगर सभा समक्ष उपस्थित भएको छु ।
२. यस खुसीको अवसरमा विभिन्न लोकतान्त्रिक आन्दोलन, लगायतका राजनैतिक अधिकार प्राप्तिका लागि भएका विभिन्न आन्दोलनहरूमा आफ्नो जीवन उत्सर्ग गर्नु हुने सम्पूर्ण ज्ञात अज्ञात महान शहिदहरूप्रति भावपूर्ण श्रद्धाञ्जली अर्पण गर्दछु । साथै आन्दोलनमा अंगभंग हुनुहुने नागरिकहरू प्रति समानुभुति प्रकट गर्दै वेपत्ता नागरिकहरूका परिवारहरूप्रति सम्मानपूर्वक नमन गर्न चाहन्छु । साथै मुलुकको राजनैतिक आर्थिक एवं सामाजिक परिवर्तनमा युगान्तकारी रूपले नेतृत्वदायी भूमिका खेल्नु हुने महानुभावहरू प्रति हार्दिक सम्मान प्रकट गर्न चाहन्छु ।
३. आर्थिक वर्ष २०८१/०८२ को बजेट तथा कार्यक्रम तर्जुमा गर्ने क्रममा नेपालको संविधानले परिकल्पना गरेको लोककल्याणकारी राज्यको अवधारणा, समाजवाद उन्मुख आर्थिक प्रणालीका साथै राज्यका निर्देशक सिद्धान्त, नीति तथा दायित्व, दिगो विकासका लक्ष्यहरूको स्थानीयकरण सहित दिगो विकासका लक्ष्य प्राप्ति, नेपाल सरकार र प्रदेश सरकारको नीति योजना तथा कार्यक्रम, स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ एवं स्थानीय तहको बजेट तर्जुमा दिग्दर्शन, २०७७, नगरपालिकाको दिर्घकालिन सोच दिगो विकाश व्यवस्थित शहर स्वच्छ समृद्ध सूर्यविनायक नगर नगर आवधिक योजना, प्रथम पञ्चवर्षिय योजना, स्वीकृत ऐन, नियम, कार्यविधिहरू तथा मार्गदर्शनहरू, निर्वाचित जनप्रतिनिधिहरूले जनता समक्ष गरेका वाचा एवं प्रतिवद्धताहरू र विभिन्न बैठक तथा छलफल मार्फत विभिन्न पक्षहरूबाट प्राप्त भएका सुझावहरू, आर्थिक वर्ष २०८१/०८२ को नीति तथा कार्यक्रम समेतलाई समावेश गरी

नगरवासीहरूको समग्र आर्थिक समृद्धि, सामाजिक न्याय सुनिश्चितता र समानुपातिक तथा समावेशी र सहभागितामूलक सिद्धान्तका आधारमा तर्जुमा गरेको छु ।

४. नेपालको संविधानले सहशासन र स्वाशासनको माध्यमबाट शासन संचालन विकास निर्माण र सेवाप्रवाहको क्षेत्रमा सहकार्य, सहअस्तित्व र समन्वयात्मक तीन तहको सरकारको व्यवस्था गरे बमोजिम स्थानीय तह सदस्य निर्वाचनबाट स्थानीय सरकारका प्रतिनिधिको रूपमा हामी निर्वाचित भएको शुरुवातिदेखि नै दिगो पूर्वाधार विकास, समन्याय सहितको सामाजिक विकास, आफ्नो नगरवासीहरूको लागि छिटो, छरितो र प्रभावकारी सेवा घरदैलोमा नै प्रदान गर्ने, सुशासनको अनुभूति प्रदान गर्ने, संस्थागत विकास गर्ने लगायत कार्यमा हाम्रो ध्यान केन्द्रित भएको छ । आवश्यक पूर्वाधारहरूको निर्माण तथा जनशक्ति व्यवस्थापन गर्दै नागरिकहरू प्रतिको कर्तव्य र दायित्वलाई उच्चतम बहन गर्दै आई रहेका छौं ।
५. नेपालको संविधान, स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन तथा अन्य प्रचलित कानूनहरूले दिएको अधिकार प्रयोग गर्दै आफ्नो अधिकार क्षेत्रभित्र रहेर ऐन, नियम, कार्यविधिहरूको निर्माण गरी कानूनी शासन सञ्चालनका लागि आवश्यक पृष्ठभूमि तयार गरिएको छ । यसरी कानून प्रदत्त कार्यहरूका लागि जनप्रतिनिधि र कर्मचारीहरूको क्षमता वृद्धिमा समेत ध्यान दिइएको छ ।
६. हाल विश्वव्यापी आर्थिक शिथिलताको कारण हाम्रो देशमा समेत त्यसको प्रत्यक्ष असर भईरहेको विषम परिस्थितिमा नगरपालिकाले नगरवासिहरूको मानविय विकाश गर्न नरवासीहरूमा प्रवाह गर्नुपर्ने सेवा, सुविधालाई उच्च प्राथमिकता दिएर बजेट तथा कार्यक्रम तर्जुमा गरिएको छ । दिगो पूर्वाधार तथा नागरिकको आधारभूत आवश्यकता पुरा गर्दै सामाजिक साँस्कृतिक रूपान्तरण, स्थानीय वेराजगारीको न्यूनिकरण मार्फत गरिबी निवारण, सुशासन प्रवर्द्धन तथा आम नगरवासीको जीवनस्तर माथि उकासन यो बजेट महत्वपूर्ण हुनेछ ।
७. वार्षिक नीति तथा बजेट कार्यक्रम तर्जुमाको क्रममा विभिन्न तथ्याङ्कहरूको आधार लिईएको छ । नेपालको पन्ध्रौं योजना (आ.व. २०७६/०७७ देखि आ.व.

२०८०/०८१) तथा सोही योजना (आ.व. २०८१/८२ देखि आ.व. २०८५/८६) को अवधारणा-पत्र प्रमुख मार्गदर्शनको रूपमा लिएको छु । साथै नगरपालिकाको प्रथम पञ्च वर्षिय योजना, आवधिक योजना, यातायात गुरु योजना, पर्यटन गुरु योजना, दिगो विकासका लक्ष्यहरु, अन्तराष्ट्रिय सन्धी सम्झौताहरु, संघीय तथा प्रदेश सरकारबाट प्राप्त मार्गदर्शनहरु समेतलाई आधार मानेको छु। यस बजेट तथा कार्यक्रमले नगरपालिकावासीहरुको समग्र हितमा टेवा पुग्ने विश्वास लिएको छु ।

द. बजेट निर्माणको कानूनी आधार:

- (क) नेपालको संविधानको धारा २२९ मा स्थानीय संचितकोष र सो कोषबाट धारा २३० अनुसार नगरपालिकाको राजश्व र व्ययको अनुमान नगर सभामा पेश गर्ने संवैधानिक प्रावधान रहेकोछ ।
- (ख) स्थानीय सरकार संचानल ऐन, २०७४ को परिच्छेद ६ बमोजिम नगरपालिकामा योजना तर्जुमा तथा कार्यान्वयन सम्बन्धी प्रावधान रहेको छ ।
- (ग) अन्तरसरकारी वित्त व्यवस्थापन ऐन, २०७४ को दफा २१ को उपदफा ३ को प्रावधान ।

यस गरिमामय सभाका सभाध्यक्ष महोदय

- ९. सूर्यविनायक नगरपालिका स्थापना भई दोस्रो पटक सम्म जनप्रतिनिधि बहाल भएको ७ वर्षको यो अवधिमा नगरपालिकामा आर्थिक तथा सामाजिक रूपान्तरणका क्षेत्रमा हासिल भएका मुख्य उपलब्धिहरु प्रस्तुत गर्ने अनुमती चाहन्छु ।
- क) पूर्वाधार विकासको मेरुदण्ड मानिने सडक पूर्वाधारलाई व्यापक विस्तार गरी चालु आ.व.मा मात्रै कुल १२१ कि.मि. पक्की नाली सहितको कालोपत्रे सडक, जम्मा ३९ वटा मोटरेवल पुल, जम्मा ५,११९ वटा सडक बत्ती जडान गरी सबै वडा केन्द्रहरु स्तरीय सडक संजालमा जोडी समग्र दिगो पूर्वाधार विकासको व्यापक प्रयास गरिएको छ ।
- ख) आधारभूत स्वास्थ्य सेवामा नागरिकको सहज र सुलभ पहुँचको लागि विशेषज्ञ सुविधा सहितको नगर अस्पतालको सेवा शुरुवात गरिएको छ । शिक्षामा

- सामुदायिक विद्यालयहरूको संख्यात्मक पुनरावलोकन तथा गुणात्मक सुधारको थालनी गरिएको छ । आवश्यक पूर्वाधार निर्माणमा प्राथमिकता प्रदान गरिएको छ ।
- ग) शैक्षिक गुणस्तर एवं साक्षरता दरमा अभिवृद्धि, औसत आयुमा बढोत्तरी, प्रति व्यक्ति आयमा वृद्धि एवं शिशु तथा मातृमृत्युदरमा न्यूनता सहितको मानव विकास मार्फत दिगो मानव पूँजी निर्माणको लागि आवश्यक पर्ने भौतिक र अभौतिक स्रोत साधनको व्यवस्थापन हुँदै गएको छ ।
- घ) पालिकाबाट शिक्षा क्षेत्रको विकासका लागि गरिएको लगानी थप सकारात्मक भावका साथै शिक्षक, अभिभावक तथा विद्यालय व्यवस्थापन समितिको सक्रिय सहभागीताको कारण सामुदायिक विद्यालयको विद्यार्थी संख्यामा उल्लेखित वृद्धि भएको छ ।
- ङ) पालिकाको पहल र सक्रियतामा सिमान्तकृत समुदायको पालिकाबाट प्रवाह हुने सेवा सुविधामा पहुँच वृद्धि भएको छ । आगामी दिनमा थप सेवा विस्तार गर्नुका साथै महिला, बालबालिका, जेष्ठ नागरिक, अपाङ्ग, दलित, लैङ्गिक अल्पसंख्यक लगायत सबैका लागि घरदैलो मै सेवा प्रवाहको वातावरण तयार हुँदै गएको छ ।
- च) सूर्यविनायक नगरपालिका भित्र स्थायी बसोबास गर्ने नागरिकहरूलाई नेपाल सरकारको स्वास्थ्य बीमाको पहुँच पुर्याउन एक घर एक स्वास्थ्य बीमा कार्यक्रमका लागि नगरपालिकाबाट रु १००० र कर्मचारीहरूको लागि पचास प्रतिशत प्रिमियम अनुदान व्यहोर्ने गरी कार्यान्वयनमा रहेको स्वास्थ्य बीमा कार्यक्रममा चालु आर्थिक वर्षमा २१४१ घरधुरी लाभान्वित भएका छन् ।

सभाध्यक्ष महोदय

आगामी कार्यदिशा स्पष्ट हुने गरी बजेटका पाँच उद्देश्य, पाँच प्राथमिकता र पाँच रूपान्तरणकारी क्षेत्रका कार्यक्रम प्रस्तुत गर्ने अनुमती चाहन्छु ।

१०. बजेटका पाँच उद्देश्य देहाय बमोजिम रहेका छन्:

- क) शहरी पूर्वाधारको विस्तार एवं गुणस्तर प्रवर्द्धन गर्नु,

- ख) आधारभूत स्वास्थ्य सेवाको सहज पहुँच र गुणस्तर सुनिश्चित गर्नु,
- ग) गुणस्तरिय विद्यालय शिक्षाको सुनिश्चितता र सीपमूलक प्राविधिक शिक्षाको विकास गर्नु,
- घ) उत्पादन उत्पादकत्व र रोजगारी सृजना गर्नु,
- ङ) भरपर्दो र सुरक्षित सूचना प्रणालीको विकास, विस्तार र उपयोग गर्नु।

११. बजेटका पाँच प्राथमिकता देहाय बमोजिम तय गरेको छुः

- क) शहरी पूर्वाधारको विस्तार, गुणस्तर सुधार तथा सौन्दर्य प्रवर्द्धन,
- ख) आधारभूत स्वास्थ्य सेवा प्रवर्द्धन,
- ग) सामुदायिक शिक्षा क्षेत्रको पूर्वाधार तथा गुणस्तर प्रवर्द्धन,
- घ) उद्यम प्रवर्द्धन तथा रोजगारी सृजना,
- ङ) सूचना प्रविधिमा व्यापक विस्तार गरी संस्थागत सुशासन प्रवर्द्धन।

१२. बजेटका पाँच रुपान्तरणकारी क्षेत्र देहाय बमोजिम रहेका छन्ः

- क) स्वास्थ्य, शिक्षा र खानेपानी लगायत सामाजिक क्षेत्रको विकास,
- ख) उद्यमशीलता प्रवर्द्धन र स्वरोजगार अभियान,
- ग) पर्यटन प्रवर्द्धन,
- घ) शहरी पूर्वाधार विकास,
- ङ) भरपर्दो र सुरक्षित सूचना प्रणालीको विकास एवं विस्तार ।

आदरणीय सभाध्यक्ष महोदय,

१३. विगत तथा चालु आ.व. को समग्र बजेट ब्यवस्थापन समेतलाई मध्यनजर गरी आगामी आ.व. २०८१/०८२ का लागि वित्तीय परिचालन र खर्च अनुमान गर्दा वित्तीय सन्तुलन कायम गर्ने उद्देश्य लिई सोही अनुरूप बजेट तथा कार्यक्रमहरु तर्जुमा गरि विनियोजन गरेको छु ।

सभाध्यक्ष महोदय,

अब म आर्थिक वर्ष २०७९।०८० को आय र व्ययको यथार्थ विवरण र चालु आर्थिक वर्षको संशोधित अनुमान प्रस्तुत गर्ने अनुमति चाहन्छु ।

१४. सूर्यविनायक नगरपालिकाको संघ, प्रदेशबाट प्राप्त हुने सशर्त, समानीकरण, समपूरक अनुदान एवं राजश्व बाँडफाँड र आन्तरिक आम्दानी समेत गरी आर्थिक वर्ष २०७९/०८० को यथार्थ आय रु २ अर्ब १५ करोड ४८ लाख २० हजार ९ सय ३४ रहेको छ भने वास्तविक खर्च रु १ अर्ब २९ करोड ९५ लाख ४९ हजार २ सय २५ (कुल आयको ६० दशमलव ३ प्रतिशत) यथार्थ खर्च भएको छ ।
१५. संघ, प्रदेशबाट प्राप्त हुने सशर्त, समानीकरण, समपूरक अनुदान एवं राजश्व बाँडफाँड र आन्तरिक आम्दानी समेत गरी चालु आर्थिक वर्षको संशोधित अनुमानमा आय तर्फ रु २ अर्ब २१ लाख ६३ हजार ७ सय ५६ रहेको छ भने हाल सम्म विनियोजन तर्फ रु १ अर्ब १० करोड ८३ लाख ६७ हजार २ सय ४० (कुल संशोधित अनुमान आयको ५० प्रतिशत) खर्च रहेको छ ।
१६. अब म आगामी आर्थिक वर्ष २०८१/०८२ को बजेटको संक्षिप्त रूप प्रस्तुत गर्न चाहन्छु । संघीय सरकारबाट प्राप्त समानीकरण अनुदान, राजश्व बाँडफाँड, समपूरक अनुदान तथा सशर्त अनुदान गरी जम्मा रु ७२ करोड ३१ लाख ९९ हजार ५ सय , प्रदेश सरकारबाट प्राप्त समानीकरण अनुदान, राजश्व बाँडफाँड, समपूरक, सशर्त, विशेष अनुदान गरी जम्मा रु ४८ करोड ७ लाख ३९ हजार प्राप्त हुने अनुमान सहित रु १ अर्ब ३ करोड ६० लाख ७ हजार ५ सय आन्तरिक आम्दानीबाट प्राप्त हुने अनुमान गरी कुल आय तर्फ रु २ अर्ब २४ करोड अनुमान गरेको छु । त्यसै गरी आर्थिक विकास तर्फ रु ११ करोड ८९ लाख ४३ हजार, सामाजिक विकास तर्फ रु ८३ करोड ८४ लाख ४६ हजार, पूर्वाधार विकास तर्फ रु ८७ करोड १६ लाख २२ हजार, सुशासन तथा अन्तरसम्बन्धित क्षेत्र तर्फ रु ११ करोड ५ लाख २४ हजार र कार्यालय संचालन तथा प्रशासनिक खर्च तर्फ रु ३० करोड ४ लाख चौसठ्ठी हजार रकम विनियोजन गरी कुल व्यय २ अर्ब २४ करोड अनुमान गरेको छु । राजश्वको आय र व्ययको विस्तृत विवरण विनियोजन विधेयकमा समावेश गरेको छु ।

सभाध्यक्ष महोदय,

अब म नगरपालिकाको "दिगो विकास व्यवस्थित शहर: स्वच्छ समृद्ध सूर्यविनायक नगर" नगरको दीर्घकालीन सोच हासिल गर्न टेवा पुग्ने गरी निर्धारण गरिएको आगामी आर्थिक वर्षको क्षेत्रगत कार्यक्रम र विनियोजन प्रस्तुत गर्ने अनुमती चाहान्छु।

कृषि तथा पशु विकास:

१७. किसानहरूको व्यवसायिक हित तथा समस्या समाधानार्थ मागमा आधारित कृषक सहयोग कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ। "किसान को समस्या नगरको सम्बोधन " कार्यक्रमको लागि उपयुक्त कार्यविधि तर्जुमा गरी कार्यान्वयन गर्नको लागि आवश्यक बजेट विनियोजन गरेको छु।
१८. माटोको गुणस्तर परीक्षणको लागि प्रयोगशाला स्थापना, नियमित परीक्षण गरी प्राप्त नतिजाको आधारमा गुणस्तर सुधारका लागि कृषि चून लगायका अन्य सामग्रीहरू वितरण गर्न प्रयास बजेट विनियोज गरेको छु।
१९. माटो गुणस्तर सुधार, उन्नत बीउविजनको सहज पहुँच प्रविधिमा आधारित सिँचाइ, कृषि क्षेत्रको यान्त्रिकीकरणमा किसानलाई उत्पादनमा आधारित अनुदानको लागि आवश्यक व्यवस्था मिलाएको छु।
२०. कृषि उपज संकल एवं विक्रि वितरण केन्द्र निर्माण तथा सञ्चालनको लागि आवश्यक बजेट व्यवस्था गरेको छु।
२१. कृषि क्षेत्रको विस्तृत विवरण सहितको तथ्याङ्क सङ्कलन गरी आवश्यक रणनीति तय गर्न कृषक परिचय पत्र वितरण यसै आर्थिक वर्षमा अगाडी बढाइने छु।
२२. खाद्यबाली, तरकारी, नगदेबाली तथा फलफूलको विशेष क्षेत्र विकास गर्न एक वडा एक उत्पादन पकेट कार्यक्रम सञ्चालनमा ल्याउने गरी आवश्यक व्यवस्था मिलाएको छु।
२३. पुष्पखेतीको पुष्प व्यवसाय तथा बजारीकरणमा थप विकास एवं विस्तार गर्नको लागि आवश्यक व्यवस्था गरेको छु।

२४. घरायसी फोहोरको प्रयोग गरी प्राङ्गारिक मल प्रवर्द्धन गर्दै कौसी तथा छत खेती, करेसावारी, भर्टिकल गार्डेन, हाईड्रोपोनिक जस्ता बैकल्पिक खेति प्रवर्द्धन गर्न आवश्यक बजेट विनियोजन गरिएको छ।
२५. नीजि तथा सहकारी क्षेत्र संगको सहकार्यमा आधुनिक हाइटेक नर्सरीको विकास एवं विस्तार गरिने छ।
२६. सामुदायिक कुकुर तथा छाडा, रोगी र घाइते जनावरहरुको संरक्षण तथा आवश्यक व्यवस्थापन गरिनेछ। सोखको लागि पालिने घरपालुवा जनावर अभिलेखीकरण समेत गरिने छ।
२७. पशु स्वास्थ्य सुधारको लागि पशु स्वास्थ्य प्रयोगशालाको व्यवस्थापन गरिनेछ। प्राकृतिक तथा कृतिम गर्भाधानबाट नश्व सुधार कार्यक्रमको लागि आवश्यक बजेट व्यवस्थापन गरिने छ।
२८. किसानहरुको समस्या समाधारको "हेलो SBM कृषि" निशुल्क टेलिफोन सेवाको शुरुवात गरिने छ।
२९. पशु आहारको सहज उपलब्धताको लागि एक वर्षे तथा बहुवर्षे घाँसवालीको विजवृद्धि र विस्तारको लागि आवश्यक बजेट व्यवस्था गरेकोछु।
३०. स्थानीय खाद्य उद्योगबाट उत्पादित खाद्य वस्तु सोही उद्योगको outlet बाट बिक्री गर्न स्थानीय सरकारले खाद्य गुणस्तर मापदण्ड बनाई लागु गर्न आवश्यक व्यवस्था गरेको छु।
३१. उल्लेखित कार्यक्रमहरुको लागि कृषि तथा पशुपंक्षी विकास तर्फ कुल बजेट ३ करोड ९४ लाख ५३ हजार विनियोजन गरेको छु।

पर्यटन विकास:

३२. निजी क्षेत्रको साझेदारीमा वडा नं १ को विरुवा डाँडा वडा नं. ४ को अनन्तलिङ्गेश्वर, वडा नं. ७ तथा ८ को रानीकोट क्षेत्र, वडा नं. ८ को बोकाचोगढी, मालीगाँउ, सूर्यविनायक जंगल, नैचाल गम्बोडाँडा र वडा नं १० को लटरम्बेश्वरमा पर्यटकीय उद्यान पार्क निर्माणको लागि आवश्यक बजेटको प्रबन्ध गरेको छु।

३३. साँस्कृतिक, धार्मिक तथा पर्यटन क्षेत्रको पहिचान, विकास र विस्तार मार्फत आन्तरिक रोजगारीको प्रवर्द्धन गर्न पर्यटकीय रोजाइको क्षेत्र, होमस्टेको विकास सहित नयाँ धार्मिक साँस्कृतिक परिपथको विकासको लागि आवश्यक व्यवस्था मिलाएको छु ।

उद्यम, व्यवसाय तथा रोजगारी:

३४. व्यवसायिक क्षेत्रमा नवप्रवर्तनलाई बढावा दिदै सृजनशील र नविन सोचका उद्यम कार्यक्रमलाई व्यवसायिक उत्पादन एवं सीप र प्रविधिसँग जोडि लघु घरेलु साना तथा मझौला उद्योगलाई प्राथमिकता तथा प्रोत्साहन हुने गरी बजेट विनियोजन गरेको छु ।

३५. निजी क्षेत्र र नगरपालिकाको साझेदारीमा उद्यमशीलता विकास कार्यक्रम, स्वरोजगार सिर्जना, युवा सीपमूलक कार्यक्रम, उत्सर्जित फोहरबाट कलात्मक वा आकर्षक वस्तु उत्पादनमा जोड, युवा सशक्तिकरण, नवप्रवर्द्धनका कार्यक्रम संचालन सहित उद्यमशीलताको लागि आवश्यक बजेटको व्यवस्था गरेको छु ।

३६. प्रधानमन्त्री रोजगार कार्यक्रम साझेदारीको लागि रु ५० लाख विनियोजन गरेको छु ।

३७. वेरोजगारी समस्याको न्यूनिकरण गर्न "नगर प्रमुख रोजगार कार्यक्रम" को लागि रु १ करोड विनियोजन गरेको छु ।

३८. निजी, सहकारी, गैर सरकारी संघ/संस्था एवं व्यवसायिक कम्पनीहरुको मागमा आधारित साझेदारी कार्यक्रम सञ्चालन गर्दा न्यूनतम तीस प्रतिशत साझेदारीको प्रावधान अनिवार्य गरेको छु । मागमा आधारित साझेदारी कार्यक्रमको लागि आवश्यक बजेटको व्यवस्था गरेको छु ।

३९. महिला उद्यमशीलता कार्यक्रम सञ्चालनको लागि रु २० लाख बजेट विनियोजन गरेको छु ।

४०. रोजगारदाता र वेरोजगार युवाहरु बीचको दूरी हटाउन रोजगार मेला आयोजनाको लागि आवश्यक बजेटको व्यवस्था मिलाएको छु ।

४१. प्रत्येक नागरिलाई स्वस्थ्यकर खाद्य सामाग्री उपभोगको शुनिश्चितताको लागि नियमित रुपमा सहभागिता मुलक बजार अनुगमनको साथै नाप तौलको डोर सञ्चालनको लागि आवश्यक व्यवस्था गरेको छु ।
४२. उल्लेखित कार्यक्रमहरूको लागि उद्यम व्यवसाय तथा रोजगारी तर्फ कुल बजेट २ करोड २१ लाख ४० हजार विनियोजन गरेको छु ।

सहकारी:

४३. सहकारी संस्थाको दर्ता, नवीकरण कार्यलाई विद्युतिय प्रणालीमा आवद्ध गरी सहकारीको निरीक्षणलाई थप प्रभावकारी बनाउन, रोजगारी सँग सहकारी कार्यक्रम सञ्चालन गर्न आवश्यक बजेटको व्यवस्था गरेको छु ।
४४. समुदायमा विद्युतीय चुलो, विद्युतीय सवारी साधान प्रवर्द्धन तथा प्रोत्साहन कार्यक्रम सञ्चालनको लागि आवश्यक बजेटको व्यवस्था गरेको छु ।
४५. उल्लेखित कार्यक्रमहरूको लागि सहकारी तर्फ कुल बजेट ३७ लाख विनियोजन गरेको छु ।

सामाजिक विकास

४६. सामाजिक विकासको क्षेत्रलाई शिक्षा, स्वास्थ्य, सामाजिक सुरक्षा र संरक्षण, समावेशीकरण जस्ता उपक्षेत्रहरूमा वर्गीकरण गरी बजेट विनियोजन गरेको छु ।

शिक्षा, युवा तथा खेलकुद

४७. सामुदायिक विद्यालयको भौतिक, प्राविधिक तथा संस्थागत क्षेत्रको सुधार गर्नको लागि निजी क्षेत्रमा रहेको व्यवस्थापकीय कौशललाई भित्र्याउनको लागि आवश्यक व्यवस्था मिलाएको छु ।
४८. सामुदायिक तथा संस्थागत विद्यालय बीच आधारभूत रुपमा एकरूपता कायम गर्न आवश्यक व्यवस्था मिलाएको छु ।
४९. संस्थागत विद्यालयको प्रभावकारी व्यवस्थापकीय कलाको सामुदायिक विद्यालयमा समेत अनुसरण गर्न आवश्यक प्रबन्ध मिलाएको छु ।

५०. दिवा खाजा कार्यक्रमलाई थप प्रभावकारी बनाई विद्यार्थीलाई पोषणयुक्त खाना उपलब्ध गराउन प्रत्येक विद्यालयमा एक करेसाबारी निर्माणको लागि आवश्यक बजेटको व्यवस्था मिलाएको छु ।
५१. माध्यमिक शिक्षा उत्तीर्ण परीक्षा (SEE) को परीक्षा दिएर बसेका विद्यार्थीहरूका लागि भविष्यको शैक्षिक उन्नयनको मार्ग तथा आफ्नो रुची अनुसारको वृत्ति विकास क्षेत्र चयन गर्न वृत्ति परामर्श तथा शैक्षिक मेला कार्यक्रम संचालनको लागि विशेष व्यवस्था मिलाएको छु ।
५२. यस नगरपालिका भित्र सेवा निवृत्त भएका प्राध्यापक, शिक्षक तथा कर्मचारीहरूको सूची तयार गरी उनीहरूको ज्ञान, सीप र अनुभवलाई शैक्षिक विकासमा उपयोग गर्दै शिक्षकहरूको पेशागत क्षमता अभिवृद्धिको लागि आवश्यक व्यवस्था मिलाएको छु ।
५३. प्राविधिकधारको विद्यालय, वैदिक विद्यालय, सिटिभिटी, स्काउटिङ शिक्षा, छात्रवृत्ति कार्यक्रमहरूको लागि आवश्यक बजेटको व्यवस्था गरेको छु
५४. युवा नीति निर्माण, युवा सम्मेलन, युवा खेलकुद लगायतका क्षेत्रको लागि आवश्यक बजेटको व्यवस्था गरेको छु ।
५५. विद्यार्थीसँग जीवनोपयोगी सीप कार्यक्रमको लागि रु १५ लाख विनियोजन गरेको छु ।
५६. पूर्व प्राथमिक शिक्षा भौतिक सुधारको लागि रु १० लाख विनियोजन गरेको छु ।
५७. राष्ट्रपति रनिङ शिल्ड खेलकुद सञ्चालनको लागि थप रु २० लाख विनियोजन गरेको छु ।
५८. वडा नं. ९ मा रंगशाला निर्माणको लागि आवश्यक बजेट विनियोजन गरेको छु ।
५९. वडा नं. ७ को गुण्डुमा खेलमैदान निर्माणको लागि आवश्यक बजेट व्यवस्था गरेको छु ।
६०. उल्लेखित कार्यक्रमहरूको लागि शिक्षा, युवा तथा खेलकुद क्षेत्रमा कुल बजेट रु २८ करोड ३७ लाख ३७ हजार विनियोजन गरेको छु ।

स्वास्थ्य:

६१. नगर अस्पतालको सेवा विस्तारको लागि अप्रेसन थियटर सहित ल्याव सेवाको विस्तार गर्नको लागि आवश्यक बजेटको व्यवस्था मिलाएको छु ।
६२. अस्पतालको सेवालार्ई प्रभावकारी बनाउन विशेषज्ञ डाक्टरको तलब सुविधामा शतप्रतिशत भत्ता थप गरेको छु ।
६३. नगर अस्पतालको सेवा विस्तार एवं गुणस्तर प्रवर्द्धनको लागि रु.१८ करोड ५० लाख विनियोजन गरेको छु ।
६४. जेष्ठ नागरिकलाई निशुल्क औषधी वितरण, मासिक घुम्ती शिविर संचालन, टेलिमेडिसियन सेवाको सुरुवातको लागि आवश्यक बजेटको व्यवस्था गरेको छु ।
६५. नगरवासी र कर्मचारीहरुलाई स्वास्थ्य विमाको कार्यक्रममा प्रदान गर्दै आएको छुटलाई निरन्तरता दिइएको छु र सोको लागि रु ५० लाख विनियोजन गरेको छु ।
६६. सभ्य समाजको निर्माण तथा मानसिक स्वास्थ्य अभिवृद्धिको लागि प्रत्येक वडामा योगध्यान स्थलको सञ्चालन तथा व्यवस्थापनको लागि आवश्यक व्यवस्था मिलाएको छु ।
६७. नगरवासीहरुको लागि रेडक्रससँग साझेदारीमा निशुल्क रक्त सेवा संचालनको लागि आवश्यक प्रबन्ध गरेको छु ।
६८. उल्लेखित कार्यक्रमहरुको लागि नगर अस्पताल तथा स्वास्थ्य क्षेत्रमा कुल बजेट रु २८ करोड १२ लाख २ हजार विनियोजन गरेको छु ।

खानेपानी तथा सरसफाई:

६९. मेलम्ची खानेपानीलाई थप वडाहरुमा वितरणको लागि काठमाडौँ उपत्यका खानेपानी लिमिटेड (KUKL) संग MOU सम्झौता गरी खानेपानीको आपूर्तिको लागि आवश्यक बजेट विनियोजन गरेको छु ।
७०. सूर्यविनायक वृहत खानेपानी योजनाको लागि रु ५ करोड बजेट विनियोजन गरेको छु ।
७१. नगरपालिकामा पानी पुनरभरणको लागि जलाशय पोखरी निर्माणको लागि आवश्यक व्यवस्था मिलाएको छु ।

७२. फाहोरमैला व्यवस्थापन तथा सरसफाईको लागि आवश्यक बजेटको व्यवस्था गरेको छु ।
७३. सार्वजनिक शौचालय तथा फोहोरमैला व्यवस्थापनको उचित प्रबन्ध गर्न आवश्यक व्यवस्था मिलाएको छु ।
७४. उल्लेखित कार्यक्रमहरूको लागि खानेपानी तथा सरसफाई तर्फ कुल बजेट रु ११ करोड १९ लाख १० हजार विनियोजन गरेको छु ।

संस्कृति प्रवर्द्धन

७५. पुरानो पौराणीक, प्रस्तरकला र काष्ठकला, शीलपकला, नाट्यकला, मौलिक संगीत कला र मुर्तिकला प्रवर्द्धनको लागि तालिम कार्यक्रम सञ्चालन गर्न आवश्यक बजेटको व्यवस्था गरेको छु ।
७६. जात्रा पर्व मठ मन्दिर प्रवर्द्धन, संवर्द्धन र संरक्षणको लागि आवश्यक व्यवस्था गरेको छु ।
७७. नगरपालिका क्षेत्र भित्रका विषय विज्ञहरूको सहकार्यमा नगरपालिकाको सर्वाङ्गीण विकासमा समन्वय तथा साहित्यिक व्यक्तिहरूको सहकार्यमा साहित्य लेखन तालिम, सीप, सम्मेलनको आयोजनाको लागि आवश्यक बजेट विनियोजन गरेको छु ।

लैंगिक समानता र सामाजिक समावेशीकरण:

७८. वडागत सहलगानीमा "एक वडा एक बाल उद्यान" निर्माणको लागि रु ३० लाख बजेट विनियोजन गरेको छु ।
७९. बालबालिकाको समग्र विकासको लागि विभिन्न कार्यक्रमहरूको प्रबन्ध गरेको छु ।
८०. महिला बिरुद्ध हुने सबै प्रकारका भेदभाव ,कुरीति ,हिंसा अन्त्य गर्न महिला जागरण , सूचना प्रविधि, वित्तीय तथा कानूनी सारक्षता र शसक्तिकरणका कार्यक्रमहरू साथै एकल महिला तथा द्वन्द्वमा परेका महिला तथा बालबालिकाहरूको लागि सेफ हाउसको लागि आवश्यक बजेटको व्यवस्था गरेको छु ।
८१. नयाँ पुस्ता र अग्रज पुस्ता बीचको आत्मनिर्भरता, स्वाभिमान र साहसको प्रवलीकरण गर्न "उपप्रमुखसँग किशोर किशोरी कार्यक्रम"को लागि आवश्यक बजेटको व्यवस्था गरेको छु ।

८२. गृहणी महिला, अपांगता भएका व्यक्ति, दलित, एकल महिला, यौनिक तथा लैङ्गिक अल्पसंख्यक समुदायको लागि आर्थिक सशक्तिकरण, क्षमता विकास, मनोसामाजिक परामर्श र मागमा आधारित कार्यक्रमहरू संचालनको लागि आवश्यक बजेटको व्यवस्था गरेको छु ।
८३. गर्भवती महिलाहरूलाई हौसला प्रदान गर्न "गर्भवती महिला सुरक्षा कार्यक्रम"को लागि विशेष व्यवस्था गरेको छु ।
८४. अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरूको क्षमता विकास गर्न सांकेतिक भाषा कार्यक्रम, खेलकुद कार्यक्रम, जिङ्गल कार्यक्रम एवं सहायता सामग्री वितरण कार्यक्रमको लागि रु ३३ लाख बजेट विनियोजन गरेको छु ।
८५. जेष्ठ नागरिक बीच आपसी सम्बन्ध स्थापित गर्न पुनर्ताजकी कार्यक्रम तथा प्रत्येक वडामा जेष्ठ नागरिक मिलन चौतारी स्थापनाको लागि रु ३० लाख बजेट विनियोजन गरेको छु ।
८६. जेष्ठ नागरिकहरूलाई मनोपरामर्श, सम्मान, धार्मिक तिर्थस्थल भ्रमण लगायत जेष्ठ नागरिक सम्बन्धी कार्यक्रमको लागि आवश्यक बजेटको व्यवस्था गरेको छु ।
८७. उल्लेखित कार्यक्रमहरूको लागि लैंगिक समानता र सामाजिक समावेशीकरण तर्फ कुल बजेट रु ४ करोड ३ लाख ९७ हजार विनियोजन गरेको छु ।

पूर्वाधार विकास

स्थानीय सडक, पुल तथा झोलुङ्गेपुल

८८. आयोजना छनौट संचालन र व्यवस्थापनमा दोहोरोपना हुन नदिन नगर आयोजना निर्माणको लागि बजेट विनियोजन गरेको छु ।
८९. सार्वजनिक, निजी र सहकारी क्षेत्रको साझेदारीमा पूर्वाधार विकास कार्यक्रम सञ्चालन गर्न आवश्यक बजेटको व्यवस्था गरेको छु ।
९०. इञ्जिनियरिङ प्रयोगशाला निर्माण तथा सञ्चालनको लागि रु ५० लाख बजेट विनियोजन गरेको छु ।

९१. सडक पूर्वाधारहरू र वस्ती तथा चोकहरूमा सौन्दर्यता अभिवृद्धि गर्न "एक वडा एक चोक सुधार" कार्यक्रमको लागि आवश्यक बजेट विनियोजन गरेको छु ।
९२. सडक बत्ती जडान, मर्मत तथा विद्युत महशुलको लागि पर्याप्त बजेट विनियोजन गरेको छु ।
९३. भौतिक पूर्वाधारको मर्मत संभार गर्नको लागि मर्मत सम्भार कोषमा रु ४ करोड बजेट विनियोजन गरेको छु ।

भवन तथा सहरी विकास

९४. निर्माण व्यवसायी, डकर्मी तालिम, सूचीकृत डिजाइनर अनुशिक्षण कार्यक्रमको लागि रु ७ लाख बजेट विनियोजन गरेको छु ।
९५. भवन तथा नक्सा सम्बन्धी अभिलेख डिजिटाइजेसनको लागि रु १५ लाख बजेट विनियोजन गरेको छु ।
९६. राष्ट्रिय भवन संहिता (National Building Code-NBC) परिपालना गर्न आवश्यक व्यवस्था मिलाएको छु ।
९७. सार्वजनिक सामुदायिक भवन संरचनाहरूको सहितको अभिलेख तयार गरी सामुदायिक भवनहरूको समरूप पहिचानको लागि आवश्यक बजेटको व्यवस्था गरेको छु ।
९८. भवन निर्माण मापदण्ड पूर्णरूपमा लागु गर्न साथै सहज भूमि सुधार सेवा प्रदान गर्न आवश्यक अमिन/सर्वेक्षक, स्ट्रक्चर इन्जिनियर र आर्किटेक्ट इन्जिनियरको (Structure Engineer and Architectural Engineer) सेवाको व्यवस्थापनको लागि आवश्यक बजेट विनियोजन गरेको छु ।
९९. निजी प्रयोजनको लागि निर्माण हुने भवनहरूमा आवश्यक पार्किङको व्यवस्था तथा व्यावसायिक प्रयोजनको लागि निर्माणहुने भवनहरूमा भूमिगत पार्किङ (Basement Parking) साथै Open Space, Greenery लाई समेत अनिवार्य गर्ने व्यवस्था मिलाएको छु ।
१००. नक्सा पास गर्दा दुइवटा बहुवर्षिय विरुवा अनिवार्य रूपमा रोप्नुपर्ने व्यवस्था अनिवार्य गरेको छु ।

१०१. नरपालिका भित्र रहेका सामुदायिक भवन, फल्चा, पाटी पौवा तथा चौतारीहरूको संख्या एकीन गरी अधुरा रहेका संरचनाहरूलाई पूरा गर्न र सामुदायिक सम्पदाहरूलाई छुट्टै पहिचान दिन आवश्यक व्यवस्था मिलाएको छु।

सिँचाइ

१०२. वर्षातको पानी सङ्कलन, पुर्नभरण, कृतिम पोखरी निर्माण, वर्षातको पानी संकलन, पानीको स्थानीय प्राकृति स्रोतहरूको पहिचान, संरक्षण व्यवस्थापन तथा उपयोगको लागि आवश्यक बजेट व्यवस्था गरेको छु।

सञ्चार

१०३. स्थानीय सञ्चारकर्मीहरूको क्षमता विकास तथा सञ्चार माध्यमहरूको सबलीकरण गर्न तथा नगरपालिकाबाट प्रवाह हुने लोक कल्याणकारी सूचनाहरूको प्रसारण स्थानीय सञ्चार माध्यमबाट प्रसारण गर्न आवश्यक बजेटको व्यवस्था गरेको छु।

१०४. उल्लेखित योजना तथा कार्यक्रमहरूको लागि पूर्वाधार विकास तर्फ कुल बजेट रु ८७ करोड १६ लाख २२ हजार विनियोजन गरेको छु।

वन, वातावरण र विपद व्यवस्थापन

वन तथा भू-संरक्षण

१०५. नगरपालिका रहेका सार्वजनिक, सामुदायिक, कबुलियती तथा नीजि वनहरूको तथ्याङ्क एकीन गरी वन क्षेत्रको संरक्षण तथा बहु उपयोगको लागि आवश्यक बजेट व्यवस्था गरेको छु।

१०६. शहरी वन अवधारणालाई कार्यान्वयन गर्न हरित नगर, हरित विद्यालय बनाउन ११ मिटर सम्मका सडक पेटी तथा रणनैतिक सडक पेटीमा वृक्षारोपण गर्ने एवं सार्वजनिक संघ संस्थाहरूको प्राङ्गणमा वृक्षारोपणको लागि आवश्यक बजेटको व्यवस्था मिलाएको छु।

वातावरण संरक्षण, जलवायु परिवर्तन

१०७. नगरपालिकाबाट खरिद गरिने दुई र चारपांग्रे सवारी साधन खरिदमा विद्युतीय सवारी साधन खरिद गर्न र नगरवासीलाई विद्युतीय सवारी साधन खरिद प्रोत्साहनको लागि आवश्यक बजेटको व्यवस्था मिलाएको छु ।

फोहोर मैला तथा ढल व्यवस्थापन

१०८. फोहरको श्रोतमा नै बर्गीकरण गर्न र कुहिने फोहरलाई घरमै मल बनाउने नगरवासीहरूका लागि सोही प्रयोजनमा लाग्ने शुल्कमा विशेष सहूलियतको व्यवस्था गरेको छु ।

१०९. फोहोरमैलाको उचित व्यवस्थापन गर्न फोहोरमा जाने पुन प्रयोग गर्न सकिने फोहोरहरूलाई संकलन गरी कलात्मक र आकर्षक वस्तु निर्माण गरी आय आर्जनसँग जोड्नको लागि विशेष व्यवस्था गरेको छु ।

११०. नगरक्षेत्र भित्र उत्पादित अस्पतालजन्य तथा रसायन जन्य हानीकारक फोहोरको निरमुलीकरण तथा व्यवस्थापनको लागि नगरअस्पताल क्षेत्र भित्र वा अन्य सम्भाव्य स्थानको अध्ययन गरी एकीकृत फोहोर व्यवस्थापन केन्द्रको निर्माण प्रारम्भको लागि आवश्यक प्रबन्ध मिलाएको छु ।

१११. नगरक्षेत्रको वायु प्रदुषण तथा गुणस्तर मापन एकिन गर्नको लागि आवश्यक बजेटको व्यवस्था मिलाएको छु ।

विपद व्यवस्थापन

११२. विपद व्यवस्थापनका लागि जनस्तर तथा बिद्यालयस्तरमा विपद सचेतना , विपद प्रतिकार्य, उद्धार तथा खोज अनुसन्धान सम्बन्धी कार्यको लागि आवश्यक बजेटको व्यवस्था गरेको छु ।

११३. नगर आपतकालीन सञ्चालनकेन्द्र (Municipal Emergency Operation Center) स्थापनाको लागि आवश्यक बजेटको व्यवस्था मिलाएको छु ।

११४. सूर्यविनायक नगरपालिकाको विपद जोखिम नक्सांकन (Hazard Mapping) को लागि आवश्यक बजेटको व्यवस्था मिलाएको छु ।

११५. नगरपालिकाद्वारा साझेदारीमा संचालित दमकलको सेवालार्ई थप व्यवस्थित तथा सुदृढीकरण गर्नको लागि आवश्यक व्यवस्था मिलाएको छु ।

११६. उल्लेखित कार्यक्रमहरूको लागि वन वातारण तथा विपद व्यवस्थापन तर्फ कुल बजेट रु २ करोड ५० लाख विनियोजन गरेको छु।

संस्थागत विकास, सेवा प्रवाह र सुशासन

सेवा प्रवाह

११७. सार्वजनिक सेवालाई छिटो, छरितो, प्रभाकारी र जवाफदेही बनाउन नगरपालिकाका हरेक शाखा, वडा, स्वास्थ्य संस्था प्रमुखहरूसँग कार्यसम्पादन करार सम्झौता गरी यसलाई वृत्ति विकास तथा कार्यसम्पादन मूल्याङ्कनसँग आवद्ध गर्न अनिवार्य गरेको छु ।

११८. नगरपालिका र नगर अस्पतालको मानव संसाधन व्यवस्थापनलाई बैज्ञानिक बनाई प्रभावकारी सेवा प्रवाह गर्न संगठन तथा व्यवस्थापन पुनःसर्वेक्षण (O&M Re-Survey) तर्जुमा गरी कार्यान्वयनको लागि आवश्यक व्यवस्था मिलाएको छु।

११९. कार्यपालिकाको भवन निर्माण सम्पन्न गरी आगामी आर्थिक वर्षबाट नवनिर्मित भवनबाट सहज सेवा प्रवाह गर्न, वडा नं १ र ९ वडा कार्यालय भवन निर्माणको लागि पर्याप्त बजेट विनियोजन गरेको छु ।

१२०. नगरपालिका स्थापना दिवसका अबसरमा नगरको जीवनमा उल्लेख्य योगदान पूर्याउने व्यक्तित्वहरूलाई उत्प्रेरणा सम्मान स्वरूप विभिन्न पदक सम्मान ,वा पुरस्कार प्रदान गर्नको लागि आवश्यक बजेटको व्यवस्था गरेको छु ।

१२१. आन्तरिक नियन्त्रण प्रणाली, मध्यमकालिन खर्च संरचना, सेवा प्रवाह मापदण्ड, क्षमता विकास योजना तथा खरिद गुरुयोजना तर्जुमाको लागि आवश्यक बजेटको व्यवस्था गरेको छु ।

१२२. सबै प्रकारका योजना तथा कार्यक्रमहरूको प्रभावकारी अनुगमन तथा सुपरिवेक्षणको लागि नगरस्तरीय एकीकृत अनुगमन तथा सुपरिवेक्षण संयन्त्र तथा कार्यविधि अनिवार्य गरेको छु ।

१२३. सही व्यक्ति, सही ठाउँमा, सही समयमा (Right Man, Right Place, Right Time) को सिद्धान्त बमोजिम जनशक्ति व्यवस्थापन गर्नको लागि विशेष व्यवस्था गरेको छु ।

१२४. जनप्रतिनिधि र कर्मचारीहरुलाई कार्यक्षेत्रसँग सम्बन्धित विषयमा क्षमता विकास सम्बन्धी तालिम, अभिमुखीकरण तथा असल अभ्यास आदान प्रदानको लागि आवश्यक बजेटको व्यवस्था गरेको छु ।

सुरक्षा व्यवस्थापन

१२५. नगर प्रहरी बन्दोवस्ती तथा व्यापक व्यवस्थापनको लागि रु २५ लाख बजेट विनियोजन गरेको छु ।

१२६. स्थानीय कानूनको प्रभावकारी कार्यान्वयनको लागि नगर प्रहरी तर्फ स्वीकृत दरबन्दी बमोजिम पदपूर्ति तथा क्षमता विकास गर्दै न्यूनतम स्रोत साधानको उपलब्धता र जोखिम बहनको सुनिश्चित आवश्यक व्यवस्था गरेको छु ।

१२७. नगरपालिकाको भौतिक एवं अभौतिक सम्पतिको सुरक्षा र संरक्षण गर्न प्रविधिको व्यवस्थापनको लागि आवश्यक प्रबन्ध गरेको छु ।

सूचना प्रविधि

१२८. नगरपालिकाको कार्यालय देखि वडा कार्यालयसम्म आफ्नै सर्भर सहितको डेडिकेटेड कनेक्टिभिटी जडान गर्न रु २५ लाख विनियोजन गरेको छु ।

१२९. सि.सि.टिभी क्यामेरा सञ्जाललाई एकीकृत गर्न कन्ट्रोल रुम स्थापना तथा व्यवस्थापनको लागि रु १० लाख बजेट विनियोजन गरेको छु ।

१३०. प्रविधिमा आधारित शासन प्रणालीको अवलम्बन र अभ्यास गर्न हालसम्म भएका कामहरुको वस्तुपरक संश्लेषण गरी सो को आधारमा e-Suryabinayak Governance Master Plan तर्जुमा गरी कार्यान्वयनमा ल्याउनको लागि आवश्यक व्यवस्था मिलाएको छु ।

१३१. नगरपालिका मोबाइल एप, विभिन्न सफ्टवेयर तथा बल्क एस.एम.एस रिचार्जको लागि आवश्यक बजेटको व्यवस्था मिलाएको छु ।

१३२. म्याक्ट्रिस प्रणालीमा आधारित डिजिटल घर नम्बरिकरण कार्यको लागि पर्याप्त बजेटको व्यवस्था गरेको छु ।

१३३. टोकन प्रणाली जडान, डिजिटल नागरिक वडापत्र लगायत सूचना प्रविधि क्षेत्रमा रु १ करोड विनियोजन गरेको छु ।

१३४. नागरिक जनप्रतिनिधि र कर्मचारीहरूलाई प्रविधिमैत्री बनाउन डिजिटल लिटरेसी कार्यक्रमको लागि आवश्यक बजेट विनियोजन गरेकोछु ।

पञ्जिकरण व्यवस्थापन तथा सामाजिक सुरक्षा

१३५. सामाजिक सुरक्षा र पञ्जिकरण कार्यलाई थप व्यवस्थित प्रविधिमैत्री तथा सरल र सहज बनाउन आवश्यक प्रबन्ध मिलाएको छु ।

१३६. प्रजनन् स्वास्थ्य तथा शिशु स्वास्थ्यका कृयाकलापहरूसंग जन्मदर्ता आवद्ध गरी तोकिएको अवधिभित्रै जन्मदर्ता गर्न प्रोत्साहन कार्यको लागि विशेष व्यवस्था गरेको छु ।

सुशासन प्रवर्द्धन

१३७. चालु प्रकृतिका सीप, तालिम तथा क्षमता विकास कार्यक्रम लगायतका कार्यहरूमा उपभोक्ता समिति निषेधलाई अनिवार्य गरेको छु ।

१३८. विधिको शासन, पारदर्शिता उत्तरदायित्व, जवाफदेहीता जस्ता सुशासनका मूलभूत मान्यतालाई दृढताकासाथ अवलम्बन गरी सार्वजनिक सेवामा सूचना संचार प्रविधिको प्रयोग गर्दै सुशासन मापनका सूचकहरू स्थानीय तह संस्थागत क्षमता स्वमुल्याङ्कन (Local Government Institutional Capacity Self-Assessment - LISA), स्थानीय तह वित्तीय सुशासन जोखिम मूल्याङ्कन (Fiduciary Risk Assessment - FRA), स्थानीय आर्थिक विकास मूल्याङ्कन (Local Economic Development Assessment - LEDA) मुल्याङ्कनलाई थप व्यवस्थित गर्न आवश्यक व्यवस्था गरेको छु ।

१३९. नगरपालिकाबाट प्रदान गरिने सेवालाई नागरिकको घरदैलामै पुऱ्याउन घुम्ती सेवा शिविर सञ्चालन गर्न आवश्यक व्यवस्था गरेको छु ।

१४०. सार्वजनिक सेवालाई छिटो, छरितो, प्रभाकारी र जवाफदेही बनाउन नगरपालिकाका हरेक शाखा, वडा, स्वास्थ्य संस्था प्रमुखहरूसंग कार्यसम्पादन करार सम्झौता गरी यसलाई वृत्ति विकास तथा कार्यसम्पादन मूल्याङ्कनसँग आवद्ध गर्नको लागि आवश्यक प्रबन्ध गरेको छु ।

अनुसन्धान तथा विकास

१४१. नगरको विकास तथा समृद्धिको लागि अनुसन्धान तथा विकास शिर्षकमा आवश्यक बजेट विनियोजन गरेको छु ।

न्यायिक समिति

१४२. मेलमिलापकर्ताको क्षमता विकासको लागि आवश्यक बजेट विनियोजन गरेको छु ।

१४३. न्यायीक समितिका पदाधिकारीहरूको दक्षता अभिवृद्धि, न्याय सम्पादन प्रकृयाको सरलीकरणको लागि प्रयास बजेटको व्यवस्था गरेको छु ।

१४४. न्यायीक समितिको क्षेत्राधिकारको विषयमा नागरिकहरूमा सचेनता अभिवृद्धिको लागि बजेट व्यवस्था गरेको छु ।

उल्लेखित कुल बजेट २ अर्ब २४ करोड मध्ये चालु तर्फ रु १ अर्ब १ करोड ५६ लाख ५३ हजार ५ सय (४५ दशमलव ३४ प्रतिशत) र पूँजीगत तर्फ रु १ अर्ब २२ करोड ४३ लाख ४६ हजार ५ सय (५४ दशमलव ६६ प्रतिशत) रहने अनुमान गरेको छु ।

राजस्व सुधार तथा वित्तीय अनुशासन:

१४५. नगरपालिका क्षेत्रमा रहेका करदाताहरूको विद्युतीय लगत डिजिटाइजेसनको लागि नगरपालिकाको मोबाइल एपसँग जोडी सम्बद्ध साझेदारहरूसँगको सहकार्यमा करदाताहरूको एकीकृत विवरण सङ्कलन गर्न आवश्यक बजेटको व्यवस्था मिलाएको छु ।

१४६. बहाल करमा एक रुपता सहित वास्तविक र पूर्वानुमान योग्य बनाउनको लागि क्षेत्रगत रुपमा न्यूनतम बहाल दर तोकि र सोहि आधारमा सुधारात्मक बहाल करको निर्धारण गर्न आवश्यक व्यवस्था मिलाएको छु ।

१४७. करको दर स्थिर राखि दायरा फराकिलो पार्न नगर अस्पताल तथा नगरपालिकाको चमेनागृह भाडा, बधशाला, सार्वजनिक सम्पतिमा क्षति पुर्याए तथा फोहोर फाले बापत

- जरिवाना, न्यूनतम् हलभाडा दर कायम, साहसिक पर्यटकीय व्यवसाय, लगायत क्षेत्रलाई करको दायरा भित्र ल्याउन दायरा फराकिलो पार्न आवश्यक व्यवस्था मिलाएको छु।
१४८. नगरपालिका र विषयगत सङ्घ संस्थाहरूको समन्वय र सहकार्यमा व्यवसाय दर्ता, नवीकरण तथा अनुगमन/अनुशिक्षण कार्यको लागि उपयुक्त संयन्त्र स्थापनाको लागि आवश्यक व्यवस्था मिलाएको छु।
१४९. कर प्रणालिलाई व्यवहारिक, यथार्थपरक र समयसापेक्ष बनाउन विगतमा दिइदै आएको कोभिड-19 महामारी अवधिको व्यवसाय नविकरणमा दिइदै आएको सहूलियत हाल रद्ध गरेको छु।
१५०. करका दरको समयसापेक्ष व्यवहारिक बनाउन, करको दायरा फराकिलो बनाउन तथा कर छुटलाई समसामयिक बनाउन विद्यमान कर प्रणालीको पुनरावलोकन गरेको छु।
१५१. नगरपालिकाले कर सङ्कलनको लागि व्यवस्था गरेको अनलाइन प्रणालीलाई थप व्यवस्थित गरी सबै करहरूलाई करदाताको पहुँचमा वृद्धि गर्न आवश्यक प्रबन्ध मिलाएको छु।
१५२. राजस्व प्रशासनमा कार्य सम्पादनमा आधारित प्रोत्साहन प्रणालीको प्रारम्भ गर्न आवश्यक व्यवस्था मिलाएको छु।
१५३. नगरपालिका क्षेत्र भित्र सञ्चालित सामुदायिक, गैर सरकारी तथा व्यवसायिक संघसंस्थाहरूलाई नियमन गरी नगरपालिकामा समेत दर्ता/सूचीकृत गर्ने कार्यलाई अनिवार्य गर्न आवश्यक व्यवस्था मिलाएको छु।
१५४. खानेपानी, ढल जस्ता सार्वजनिक पूर्वाधार व्यवस्थापन गर्ने समिति तथा संघ संस्थाहरूले नगरपालिकाको अनुमति तथा सहमति बेगर कुनै पनि शुल्क असुल गर्न पूर्णतया निषेध गरेको छु।

आदरणीय सभाध्यक्षज्यू,

१५५. आर्थिक वर्ष २०७९/०८० को यथार्थ खर्च, चालू आर्थिक वर्ष २०८०/०८१ को संशोधित अनुमान र आर्थिक वर्ष २०८१/०८२ को बजेटको अभिन्न अंगको रूपमा रहेको आय व्ययको विवरण, राजस्व तथा अनुदान प्राप्तिको विवरण, कार्यक्षेत्रगत व्यय अनुमान, बार्षिक विकास कार्यक्रम र सशर्त अनुदानको कार्यक्रमलाई अनुसूचीमा समावेश गरेको छु ।

१५६. सूर्यविनायक नगरपालिकाको आर्थिक वर्ष २०८१/०८२ को अर्थ सम्बन्धी प्रस्तावलाई कार्यान्वयन गर्नको लागि स्थानीय कर, दस्तुर, शुल्क संकलन गर्न, छुट दिने तथा आय संकलनको प्रशासनिक व्यवस्था गर्न नेपालको संविधानको धारा २२८ को उपधारा (२) बमोजिम यस नगर सभा समक्ष आर्थिक विधेयक, २०८१ र सोको अनुसूची स्वीकृतिका लागि यसैसाथ पेश गरेको छु ।

१५७. सूर्यविनायक नगरपालिकाको आर्थिक वर्ष २०८१/०८२ को सेवा तथा कार्यहरूका लागि संचित कोषबाट केहि रकम विनियोजन गरी खर्च गर्ने प्रयोजनार्थ नेपालको संविधानको धारा २२९ को उपधारा (२) बमोजिम यस नगर सभा समक्ष विनियोजन विधेयक, २०८१ को मस्यौदा र सोको अनुसूची स्वीकृतिको लागि पेश गरेको छु ।

आदरणीय सभाध्यक्षज्यू,

१५८. आर्थिक वर्ष २०८१/०८२ को बजेट तथा कार्यक्रम यस गरिमामय सभामा प्रस्तुत गरिरहँदा आर्थिक क्षेत्रका परिसूचहरूमा सुधार भई सम्पूर्ण नगरबासी दाजुभाइ दिदीबहिनीको जनजीवन र विकास निर्माणका कामहरू प्रभावकारी रूपबाट अगाडि बढ्ने विश्वास लिएकोछु । आर्थिक गतिविधिमा वृद्धि र वित्तीय श्रोत बढ्न गएमा पछि नगरसभाबाट अनुमोदन गर्ने गर नगर कार्यपालिका बैठकको निर्णयबाट स्थानीय माग एवं आवश्यकता र प्राथमिकताको आधारमा योजना तथा कार्यक्रम स्वीकृत गरी कार्यान्वयनमा लैजान नगर कार्यपालिकाको बैठकलाई अधिकार प्रत्यायोजन गर्ने प्रस्ताव पेश गरेको छु ।

१५९. प्रस्तावित बजेट तथा कार्यक्रमको सफल कार्यान्वयनबाट सामाजिक, आर्थिक, पूर्वाधार, वातावरण संरक्षण, विपद् व्यवस्थापन र सुशासन लगायत समग्र क्षेत्र विकासको

माध्यमबाट “दिगो विकास व्यवस्थित शहर: स्वच्छ समृद्ध सूर्यविनायक नगर” को परिकल्पना साकार पार्न योगदान पुग्ने विश्वास लिएको छु । प्रस्तुत बजेट तथा कार्यक्रम कार्यान्वयनको प्रभावकारिताको लागि सबैको साथ र सहयोग आवश्यक भएकोले जनप्रतिनिधि, कर्मचारी, राजनीतिक दल, निजी क्षेत्र, नागरिक समाज, बुद्धिजीवी, संचार माध्यम र आम नगरबासीको ऐक्यवद्धताको अपेक्षा गरेको छु ।

१६०. सूर्यविनायक नगरपालिकाको यस सार्वभौम नगरसभामा पेश भएको आर्थिक वर्ष २०८१/०८२ को प्रस्तावित बजेट तथा कार्यक्रमले हालसम्म प्राप्त उपलब्धिलाई संरक्षण र संस्थागत गर्दै थप उन्नत बनाउने, उत्पादन र रोजगारीलाई प्रवर्द्धन गर्ने, सेवा प्रवाहलाई प्रभावकारी बनाउने र अन्ततोगत्वा समृद्ध र समतामूलक समाज निर्माण गर्न योगदान दिने अपेक्षा गरेको छु । बजेट तथा कार्यक्रम निर्माणको सिलसिलामा आफ्नो अमूल्य राय सुझाव उपलब्ध गराई सहयोग पुर्याउनु हुने नगरबासी दाजुभाइ दिदीबहिनी, राजनीतिक दल, निजी क्षेत्र, नागरिक समाज, बुद्धिजीवी, संचार माध्यम लगायत सबैमा हार्दिक धन्यवाद दिन चाहन्छु ।

धन्यवाद ।

सरिता तिमसिना भट्टराई
नगर उप-प्रमुख,
नगरसभा उपाध्यक्ष
एवं

बजेट तथा कार्यक्रम तर्जुमा समिति संयोजक
सूर्यविनायक नगरपालिका
कटुञ्जे भक्तपुर ।

२०८१।०३।१० गते सोमबार